

Asia: VN/17595/2026

Sosiaali- ja terveysministeriön lausuntopyyntö luonnoksesta sosiaali- ja terveysministeriön asetukseksi rokotuksista ja tartuntatautien ilmoittamisesta

Lausunnonantajan lausunto

1 § Kansallisen rokotusohjelman rokotteet ja rokotukset

Suomen Terveystieteiden tutkimuskeskus kiittää mahdollisuudesta lausua luonnoksesta sosiaali- ja terveysministeriön asetukseksi rokotuksista ja tartuntatautien ilmoittamisesta.

Suomen Terveystieteiden tutkimuskeskus kannattaa pääosin esitettyjä säännöksiä. Asetus tukee kansallisen rokotusohjelman toteuttamista, rokotusten yhdenvertaista saatavuutta sekä tartuntatautien tehokasta seuranta- ja torjuntaa.

2 § Riskiperusteisesti annettavat kansallisen rokotusohjelman rokotteet

Suomen Terveystieteiden tutkimuskeskus kannattaa riskiperusteisesti annettavien rokotusten sääntelyä ja pitää tärkeänä, että riskiryhmille suunnatut rokotukset määritellään selkeästi. Liitto kannattaa asetusluonnoksen mukaisia lisäyksiä rokotusohjelmaan.

3 § Rokotukset Puolustusvoimissa ja Rajavartiolaitoksessa

Suomen Terveystieteiden tutkimuskeskus kannattaa Puolustusvoimissa ja Rajavartiolaitoksessa annettavien rokotusten sääntelyä. Ei huomautettavaa tämän kohdan muotoilusta.

4 § Rokotukset korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuollossa

Suomen Terveystieteiden tutkimuskeskus pitää tärkeänä, että asetuksessa täsmennetään korkeakouluopiskelijoiden mahdollisuutta saada puuttuvia kansallisen rokotusohjelman mukaisia rokotuksia opiskeluterveydenhuollossa.

Opiskeluterveydenhuollolla on keskeinen rooli opiskelijoiden rokotussuojan täydentämisessä ja ylläpitämisessä. Tämä korostuu erityisesti niillä opiskelijoilla, joiden opintoihin sisältyy asiakas- ja potilastyötä tai harjoittelua sosiaali- ja terveydenhuollon toimintaympäristöissä.

Rokotusohjelman mukaisista rokotuksista ja niiden antamisesta toisen asteen opiskelijoille säädetään valtioneuvoston asetuksessa neuvolapalveluista sekä koulu- ja opiskeluterveydenhuollosta (STM/2025/185). Terveystieteiden tutkimuskeskus katsoo, että nyt ehdotettavan sääntelyn tulee olla yhdenmukainen tämän kokonaisuuden kanssa, tukea säädetyn veloitteen toteutumista käytännössä sekä varmistaa, että opiskelijoiden opiskelun ja harjoittelujen edellyttämä rokotussuoja voidaan järjestää oikea-aikaisesti ja yhdenvertaisesti. Samalla tulee varmistaa, että toisen asteen opiskelijoiden oikeus maksuttomiin, opiskelun ja harjoittelujen edellyttämiin rokotuksiin toteutuu yhdenvertaisesti koko maassa eikä jää tulkinnanvaraiseksi.

Liitto pitää myös tärkeänä, että riskiryhmiin kuuluville opiskelijoille tarjotaan influenssa- ja hepatiittirokotuksia asetuksen mukaisesti. Riittävä rokotussuoja edistää sekä opiskelijoiden omaa terveyttä että asiakas- ja potilasturvallisuutta.

5 § Rokottaminen

Suomen Terveystieteiden tutkimuskeskus pitää tärkeänä, että asetuksessa säädetään rokottamiseen oikeutetuista ammattihenkilöistä ja rokottamisen edellyttämästä osaamisesta.

Terveystieteiden tutkimuskeskus kiinnittää kuitenkin huomiota siihen, että pykälän kirjauksissa tulee selkeästi turvata myös terveydenhuollon ammattiin opiskelevien mahdollisuus harjoitella rokottamista asianmukaisen ohjauksen ja valvonnan alaisena. Rokottaminen on keskeinen osa erityisesti terveydenhoitajien ammatillista osaamista, ja osaamisen varmistaminen edellyttää riittäviä mahdollisuuksia käytännön harjoitteluun opiskeluaikana.

Pidämme erittäin tärkeänä, että sääntely ei käytännössä vaikeuta opiskelijoiden mahdollisuuksia saavuttaa työelämässä edellytettävää rokotusosaamista. Rokotusosaamisen ylläpitäminen ja varmistaminen on keskeinen osa kansallisen rokotusohjelman toteutumista sekä tulevaisuuden osaavan terveydenhuollon henkilöstön saatavuuden turvaamista.

Terveystieteiden tutkimuskeskus esittää, että pykälän perusteluissa tai sanamuodossa korostetaan nykyistä selvemmin opiskelijoiden mahdollisuutta antaa rokotuksia asianmukaisen koulutuksen saatuaan laillistetun terveydenhuollon ammattihenkilön johdon ja valvonnan alaisena.

Lisäksi liitto katsoo, että perustelumiestössä olisi hyödyllistä tuoda esiin rokotustoiminnan toteuttaminen erilaisissa toimintaympäristöissä, kuten sosiaalihuollon ympärivuorokautisissa asumispalveluissa, neuvoloissa, koulu- ja opiskeluterveydenhuollossa sekä päiväkodeissa. Rokotustoiminnan turvallinen toteuttaminen ja henkilöstön osaamisen varmistaminen tulee huomioida kaikissa toimintaympäristöissä.

Terveystieteiden tutkimuskeskus pitää tärkeänä, että työnantajalla säilyy vastuu henkilöstön rokotusosaamisen varmistamisesta, tarvittavan täydennyskoulutuksen järjestämisestä sekä käytännön osaamisen arvioinnista.

6 § Rokotusta koskevien tietojen merkitseminen potilasasiakirjoihin

Suomen Terveystieteiden tutkimuskeskus kannattaa pykälän sisältöä ja pitää rokotustietojen asianmukaista kirjaamista erittäin tärkeänä.

Rokotuspäivämäärän, rokotteen nimen, eränumeron, pistoskohdan, rokotustavan ja rokottajan kirjaaminen muodostaa perustan rokotusten turvallisuuden, vaikuttavuuden ja jäljitettävyyden arvioinnille. Kattava ja yhdenmukainen kirjaaminen tukee sekä yksittäisen asiakkaan ja potilaan hoidon jatkuvuutta että kansallista rokotusturvallisuuden seuranta.

Terveydenhoitajaliitto korostaa, että ajantasaiset ja laadukkaat rokotustiedot ovat keskeisiä asiakas- ja potilasturvallisuuden varmistamiseksi. Lisäksi ne mahdollistavat luotettavan rokotuskattavuuden seurannan, rokotusohjelman arvioinnin sekä tartuntatautien ehkäisyyn liittyvän päätöksenteon.

Pidämme tärkeänä, että tiedot tallentuvat mahdollisimman kattavasti sähköisiin tietojärjestelmiin ja ovat hyödynnettävissä valtakunnallisessa seurannassa, tutkimuksessa sekä rokotuskattavuuden arvioinnissa.

7 § Harvinaiset rokotteet, vasta-aineet ja tutkimusaineet

Suomen Terveydenhoitajaliitto kannattaa säännöstä, jonka mukaan Terveyden ja hyvinvoinnin laitos huolehtii harvinaisten rokotteiden, vasta-aineiden ja tutkimusaineiden saatavuudesta silloin, kun valmisteella ei ole Suomessa yksityistä maahantuoja.

8 § Lääkäriin ja hammaslääkäriin ilmoitus yleisvaarallisesta tartuntataudista

-

9 § Laboratorion tartuntatauti-ilmoitus yleisvaarallisesta tartuntataudista ja siihen liitettävät mikrobikannat tai näytteet

-

10 § Voimaantulo

-

Muita kommentteja

Suomen Terveydenhoitajaliitto kannattaa pääosin asetusluonnosta kokonaisuutena.

Terveydenhoitajaliitto pitää erityisen tärkeänä, että:

- terveydenhuollon ammattiin opiskelevien mahdollisuus harjoitella rokottamista asianmukaisesti ohjattuna ja valvottuna turvataan selkeästi asetuksessa tai sen perusteluissa;
- rokotusosaamisen ylläpitäminen ja kehittäminen tunnistetaan osana terveydenhuollon henkilöstön osaamisen varmistamista;
- rokotusten kirjaamista koskevat velvoitteet säilyvät vahvoina asiakas- ja potilasturvallisuuden, rokotusten jäljitettävyyden sekä kansallisen rokotuskattavuuden seurannan näkökulmasta.

Grym Kirsi
Suomen Terveystenhoitajaliitto STHL ry